

Laat het goede groeien

**Gewasbescherming
van de toekomst**

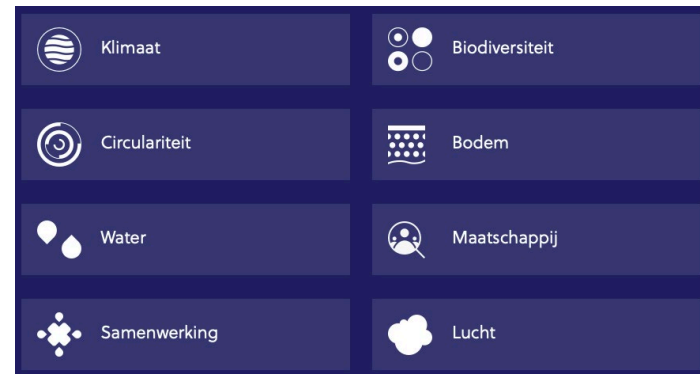
**Margot Veenenbos
20 mei 2026**

Even voorstellen

CLM Onderzoek en Advies BV

- Ruim 40 jaar geleden begonnen
- Voor duurzame landbouw en de groene ruimte
- Projecten voor provincies, waterschappen, ketenpartijen, etc.

Even voorstellen

In de zaal:

- Provincie
- Agrarisch ondernemer
- ZLTO
- ZAJK
- Ministerie
- Gemeente
- Onderwijs
- ROGLB
- Biohuis

Vandaag:

- Welke uitdagingen komen er op ons af als het gaat om GBM?
- Hoe kunnen we daarop inspelen?
- Welke partijen spelen een rol?

Gewasbeschermingsmiddelen (GBM): uitdagingen

Gewasbeschermingsmiddelen zijn overal

Druk op chemische gewasbeschermingsmiddelen blijft hoog

risico's voor mens & milieu

- Normoverschrijdingen oppervlakte –en grondwater
- resistente schimmel & humaan risico (azolen & Aspergillus, RIVM 2025)
- mogelijke relatie met Parkinson (risico toepasser?)
- recente zorgen PFAS gewasbeschermingsmiddelen
- Effecten in natuurgebieden (handhavingsverzoeken)
- Effecten op natuurlijke vijanden en op bijen

Oppervlaktewater: ecologie

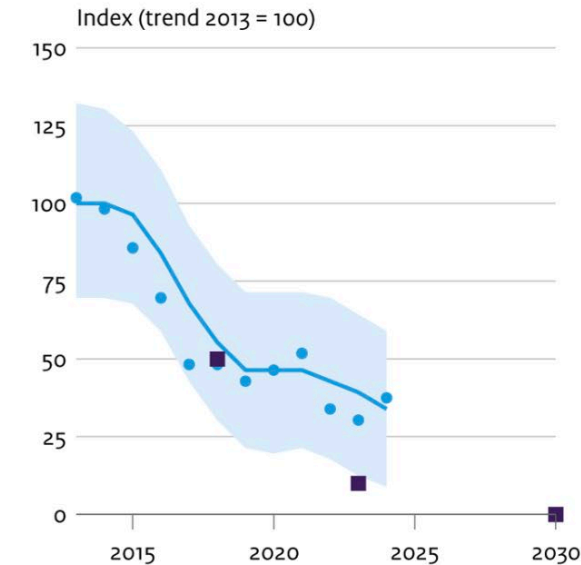
Aantal overschrijdingen van normen gewasbescherming volgens Kaderrichtlijn Water

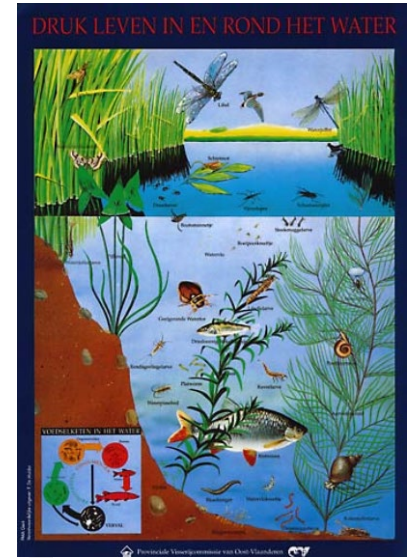
Chronische blootstelling

Acute blootstelling

- Jaarwaarde
- Doel
- Trend
- Onzekerheid trend

Compendium voor de leefomgeving 2025

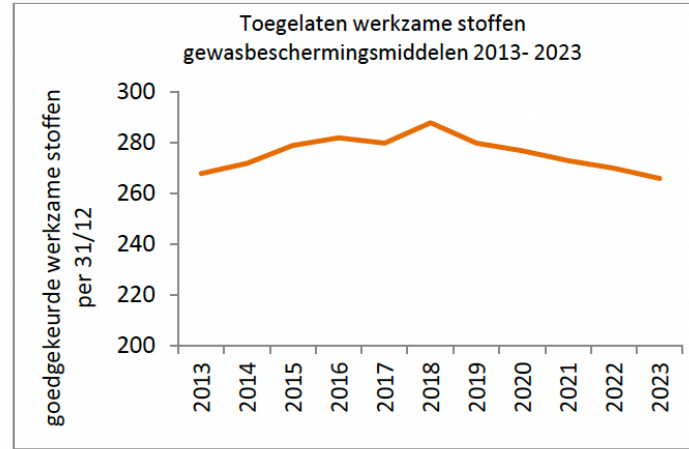
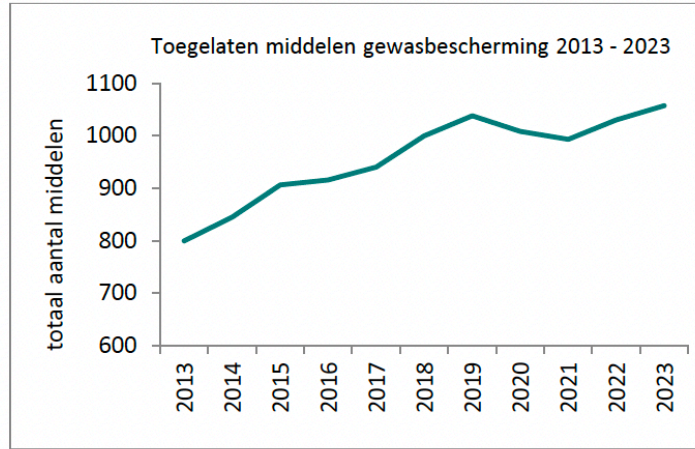
Recente zorgen t.a.v. PFAS pesticiden

-25 stoffen

-toename afzet

**-Toenemende
druk op grondwater
(o.a. TFA)**

Middelenpakket (chemisch en groen)

Ctgb 2024

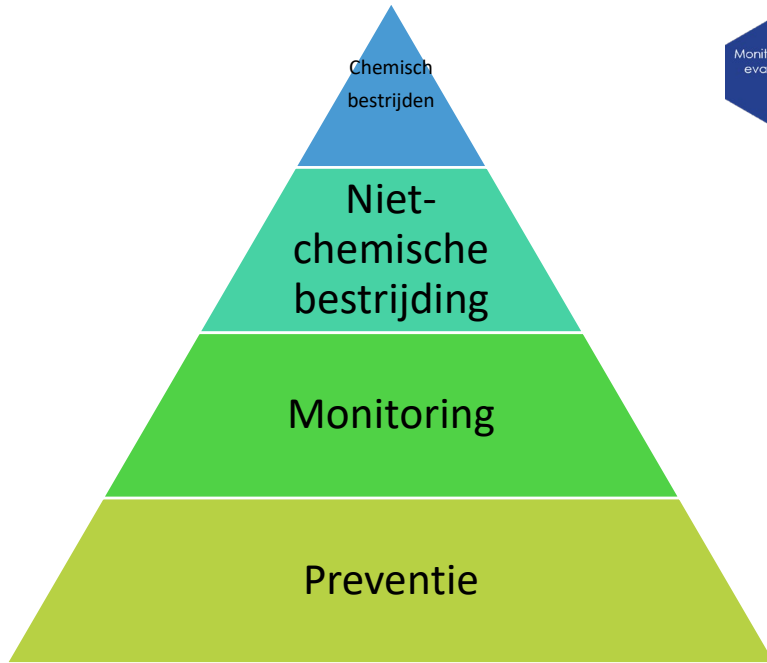
CLM 2025

Hoe kunnen we daarop
inspelen?

Geïntegreerde gewasbescherming (IPM)

De landbouwpraktijk: Gangbare landbouw

Nog de nadruk op:

- Door de markt gewenste rassen
- Intensieve vruchtwisseling
- Emissiebeperking

Wel ontwikkelingen richting
minder chemie
Grote verschillen tussen telers

De landbouwpraktijk: Niet-chemische maatregelen

- Resistente rassen
- Gezonde bodem
- Mechanische onkruidbestrijding (GPS, camera-gestuurd, robots, laser)
- Biologische bestrijders inzetten of stimuleren (akkerranden, hagen).
- Groene middelen
- Verwarringstechnieken
- UV-licht

Gezonde bodem

Biologische bestrijders

Mechanische onkruidbestrijding

Beperkt chemisch + emissiereductie

MILIEUBELASTINGSKAART Consumptieaardappel			1,5-3% organische stof 0,5% drift		Milieubelasting (MBP)			Bestui- vers	Bestrij- ders
					Dosering (kg/ha of l/ha)	Water- leven	Bodem- leven		
Onkruidbestrijding									
Agil 100 EC			1,5	27	2	0	A	?	
Agrologic Aclonifen, Proclus, Challenge		90%		3	108	57	0	A	?
Agrologic Clomazone			0,25	3	3	450	B	?	
Stomp 400 SC		90%		2,5	50	90	0	A	A
Arcade		90%		5	81	170	70	B	?
Bandur		90%		3	108	57	0	A	?
Boxer, Roxy		90%		5	64	170	0	B	?
Buzzin, Citation		90%		0,5	15	3	60	A	?
Centium 360 SC, Clomate, Sirtaki, WOPRO Clomazone		90%		0,25	1	3	450	B	?
CHANON 600		97,5%		2	18	38	0	A	?
clethodim 120 g/l (diverse middelen oa. Ballistik, Centurion Plus)		97,5%		2,5	1	63	28	B	?
Metribuzin 600 g/l (WOPRO Metribuzin 600 SC, Sencor SC)				0,75	49	3	1.500	A	?

Inzicht in milieubelasting

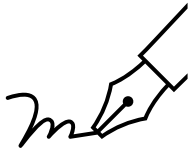
Spuittechnieken en wasplaatsen

Welke voorbeelden ken jij?

Waar ben jij enthousiast over/waarvan verwacht je veel?

Schrijf 1 maatregel/innovatie/techniek op om ziekten, onkruiden en plagen te voorkomen/bestrijden (1 woord, of bijpassende woorden als “natuurlijke vijanden”)

Hoe komt er beweging?

In beweging door **samen onderzoeken & ervaren**

- Demostroken in praktijk
- Bijeenkomsten en workshops

Bijvoorbeeld:

- Workshops 'Wat zoemt er op jouw bedrijf?'
- Proef met meten van oppervlakkige afspoeling

In beweging door **belonen**?

- GLB:
  - Ecoregeling geeft punten voor:
    - Rustgewassen
    - Biologische bestrijding en Tagetes tegen aaltjes
    - Precisiegewasbescherming
    - Nog GEEN mechanische onkruidbestrijding
- Biodiversiteits Monitor Melkveehouderij
en Biodiversiteits Monitor Akkerbouw (in ontwikkeling)

In beweging door **verbieden**?

- Maatregelen in overgangsgebieden (Natura 2000) of kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden
  - Verbod op gangbare hoog-risico teelten?
  - Behouden van grasland?
- Gemeenten op basis van gezondheid

Tientallen Friese telers gewaarschuwd door provincie: ze moeten stoppen met pesticiden

7 mei, 07:44 • 2 minuten leestijd

Een trekker in het mais
© Shutterstock.com (K-FK)

In beweging door **doelsturing**?

- **Stimulerende doelsturing:**

- Geschikt om inzicht te geven
- Benchmark met collega-telers

Bijvoorbeeld milieubelastingspunten (www.milieumeetlat.nl)

- **Normerende doelsturing?**

- Voorwaarde: verplichte, digitale registratie spuitregistraties
- Gevoelig voor spelen met aannames
- Weinig controleerbaar en handhaafbaar

Welke partijen spelen een rol?

Markt: Bovenwettelijk duurzaam in de keten

- Bovenwettelijke eisen aan gewasbescherming, zoals:
  - meer preventie en niet-chemisch
  - beperken hoog risico-stoffen en kilo's (KPI's, milieumeetlat)
  - residu-eisen
- Inzet op resistente rassen
- Kennis delen in telersgroepen

In de **praktijk** uitvoerbaar
Financiering door hele keten

Supermarkt aan zet voor
duurzame gewasbescherming

Eric Hees, Peter Leendertse en Erwin Hoftjser

Overheid: prikkels voor versnelling en innovatie

- Toelatingsbeleid
  - verbod op risicomiddelen en bij tijdelijke noodzaak alleen via receptuur
- Verplichte registratie via Gewasbeschermingsmonitor ook nodig voor KPI's en benchmark
- Voorrang toelating groene middelen
- Subsidies op investeringen
- Kennis: onderzoeken, ontwikkelen, demonstreren

Versnelling is mogelijk

Uniek voorbeeld: Chemievrij buiten de landbouw > **Gelukt!**

Via combi van strenge regelgeving, stimulering innovatie en oog voor uitzonderingen.

Nog wel **particulier** gebruik, ook als biocide (mierenlokdoos, vlooienband): inschatting maximaal 4% van totaal.

OnkruidVergaat.nl

Wegwijs in niet-chemische bestrijding

HOME

PARTICULIER ▾

PROFESSIONAL ▾

ONKRUIDWIJZER

NIEUWSOVERZICHT

FORUM

Rol voor:

Markt: via ambitie en meerprijs

Duurzaamheidsschema's met maatregelen, KPI's, innovaties en beloning

Overheid: via beleid

Subsidies, verbod, registraties, etc.

Beiden: kennisdeling (demonstraties, artikelen, etc.)

Wat kan jij/jouw afdeling doen?

- Denk na over jouw/jullie rol in het verduurzamen van GBM
- Wat kan jij/jouw afdeling of bedrijf concreet doen? (stimuleren, ontwikkelen, lobbyen, etc.)

Bedankt voor uw aandacht!

Vragen?

Laat het goede groeien

Geïntegreerde gewasbescherming (IPM)

Verplicht via wetgeving EU en NL

1. Preventie
2. Monitoring ziekten, plagen
3. Via schadedrempels beslissen of ingrijpen nodig is
4. Biologische bestrijding, mechanisch of fysisch ingrijpen
5. Beperkt chemisch met emissiereductie

